

P. 21-33

K34
11/3/81/82.

K34/82. 1

(804)
(52)

NOV 29 1947

H. M. Mohlabe,
Bethany Mission,
P.O. Richardsdal

Law of inheritance

18-11-1947.

F. 36 = 12 MP L 1-2-0

ind.

Lefa.

Monna, ke tla hlaloša ka maina gore ditaba dikwale ga botse, tšewe dikilego tša direga.

Nkwane goba Maloopeng Mohlabe o be ana le mosadi Madirē ngwana Sekgobela byalo mosadi yo aka a ba le ngwana ke moopa.

Nkwane o be ana le dipudi, marumu diaparo le mašemo, dilō tšena ke dilō tšewe dilaloago ke yēna ke gore ke dilō tša gagwe.

Phini ya tšea Mohlabe, ke gore ahwa, mosadi a šala e le mohlōlogadi. Ge motšo a hwile, ka moragō nyana ga mo ba mošitšē mabitleng, ge ba boy-a goba pele ga mo ba mošā mabitleng moku a sale ka ngwakong ba butšā basadi gore na dilō tša moku dikae, ka baka la gore ba sa chugile yo mo-

ngwê le yo mongwê o tla utulla
sewe elego sa mohu, sewe a goba
a beile ka ngwamong wa gagwe.

Dilô tšena ba chêla ka mokotleng ba
ditlana ba dilekeletšâ gôdimu. Maru-
mu ba a bea ka ngwamong o we ba
bulukilego dilô tšâ mohu. Dilô tšewe
gagona motho yo a ka diswaielago.

Nyaka e a fihla ya šoma modirô
wa lehu, ya fihla ya gôga mohlô-
gadi ka ngwamong. Ke moka ya epola
Mohlôlgadi, ke gore polêlo bare gohlakola
mosadi wa mohu, sewe a goba a pere
ba dibe a ga botse.

Mohlang meriri ya mohlôlgadi e gola-
go, a e nore go gola ke moka a kitim-
êla go dira byalwa, o dula le baka le
letelele, o rwele meriri, le pendi a
diri, go fihlêla mowe ba bônago gore
Mohlôlgadi o rôba ke meriri.

Rangwane goba Ramogolo wa bo
Mohu, a se go mosadi o swanetšego
yêna mmela, o dirê byalwa bya
meriri. Ke moka ba swanetšego, ti-

804

K34/82

3

biša bagabo mosadi le baleloko lagabo m-
ohu gore ka tsātsi lagore ba hlobolēla
byalwa bya merini.

Ka tsātsi la byalwa bya merini, baswa
netšē gohlakola mohlōgadi dilō tsā bo
hlōgadi, ke moka ba ba phalola la bobedi,
dilō tsēla a goba a pere mohlōgadi,
tsēla a go apeša ke yēna, ke moka wa
ditšea a ditatēla ka molope a tloga natš-

o.

Mohlōgadi o tla dula a rapara ma-
seka le dipheta fēla dikobo tsā gagwe
tsōna o tla no diapara. E we merini
o swanetšē go e rwala lebaka lele-
telele a sa rwele, ke gore ke lebaka
la selemo, ka selemo sa bobedi ke
moka mohlōgadi o swanetšē go di-
dira byalwa bya merini ya mafellō.
Mabêlê a go dira byalwa byo, ke m-
abêlê ala baga bo mosadi ba go tsāwa
ba rwele ge ba tlilo nwa byalwa by-
a merini ya mathōmo, le basadi ba
leloko lagabo mehule bona ba tsāwa
ba rwele mabêlê.

Ka byalwa bya merini ya mathomo, ge ngaka ekgala mohlologadi dilō tša bohlologadi, ba leloko la bo moho, ba kgo-bakanya dilō tša moho, kamoka ke moka ngaka ya difoka, byalo ba bo leloko la m-ahu le dikgaitšedi ba tšea tšē ba dinyakago, kudu ba tšea diaparo.

Marumu, ~~to~~ selepe le diruiwa ke tša mohlologadi, ke yēna yo we a tla salago a dilaola. Byalo mosadi yo Madire ke moopa, diruiwa tša moho o dilaola ka mokgwa o a ratago, ga gona motho yo a ka mošalago nthago, fēla ore a dilaola a le byalo, mantšu ba leloko la bo monna wa ba botšā.

Ge ele mosadi wa pelo o swanetsē go tšea mosadi gore lapa lagagwe la seke la hwella. Byalo mosadi yo Madire o ile a fetšā diruiwa tša moho ka moka ga tšōna ka legano. Ka gorialo ke gore moho o hwile le leina lagagwe, le yēna mosadi, o tšile o hwile le leina lagagwe.

Lehu la Moopa, mosadi wa moopa

804

K34/82

5

ge a hwile, o hwa a šile dilô tšê Ma-
bêlê, sešego letshepe, seroto, dipitšã le
Maselô le dibyana tšã lapa gamôgô le
Chemo le dirapa tšã gugwe.

Ka morago ga phifalô, ba bo monna ba
swanetšê go ncha Kgomo ba yo bega ba
twadi ba bo mosadi, gore ditswana tšã
ngwana wa lena šidi. Kgomo e we ke
ya gobega lehu le ditswana tšã Mohu, ka
yona ba Kgomo ba a mogêla ditswana tšã
ngwana wa bona.

Kgomo ena ena le lapa la yona, ge ba-
twadi ba mosadi le bona ba hwile, dik-
gono tšã go tšea mosadi, diile go motšea
tšã ya tšã tšea mogadibo wa gugwe, diby-
ana tšã Mohu di swanetšê go ya ga naka
mowe lapeng le we.

Ge gonaba le motho wa loko lagabo m-
onna, a nyaka go lata mohlala wa dik-
gono tšã gabo, o swanetšê go tšena
ga naka mowe lapeng le we, a tšee
mosadi ka nthse.

Ge eba a baka ba tšea mosadi gona
ba hwa bedi ga bona, ba šia ngwana,

804

K34/82

6

dibyanana tšā mōhu diswanetšē goya ga na mowe lapeng le we ngwana a dula go nthse, ke dibyanana tšā ngwana.

Lethōbōla ke ngwana Mogale, a tšere ke baga Dhobetsane, byalo a bēlēga ngwana ka otee, Maitšeng a tšea ke baga Mogale. O be ana ~~lekgaitšedi~~ ya gagwe bare ke Letšeke, a tšere mosadi wa gagwe ka dikgomo tšā go tšwa Lethōbōla, leina la mosadi ke Sele.

Mokgekolo yo Lethōbōla a hwēla ke monna, byalo bagabo leloko la monna ba seke ba mohlōkōmēla, ka baka la gone le go šila o be a sakgone ka baka la bo-toofadi bya gagwe, Mokgekolo a tloga a boēla ga Kgaitšedi ya gagwe, ke Kgaitšedi ya gagwe ka malapa, beng dikgaitšedi tšā gagwe diile tšā hwa esale ba banyana.

Letšeke o be ana le basadi ba babedi, wa pele ke yēna Sele ngwana Kōmene wa bobedi Manto ngwana Rakgwale, byalo Letšeke a tloga mo nageneng, a ya a dula ga Letswalo a tloga

804

K34/82

7

le mosadi ka otee ngwana Rakgwale ka baka la gore obe a nobêlêga bana ba gagwe ba ehwa, ke yêna monna a rial-ego, fêla gohwa gona ebe baehwa, byalo, ka dipolêlo bare ke mamoratwe.

Sele a šala monageng e, le bana ba gagwe ba masogana ba buraro, Lekgowa Nkhese le Ntlama, bana le dikguitrêdi tšê pedi, Lekgowa a tšea mosadi Maletšikwe ngwana Mathake, ka morago ba mohlatsêla pitsa ya gagwe.

Sele a šala a šila, Nkhese a tšea mosadi ngwana Mohafe. Mosadi yo ngwana Mohafe a peêla bekgetkolo ba babe-di ba gamôgô le monna wa gagwe le Ntlama le lekgothwane la bona Mašai ke mosešana, ka gobane Mokgadi obe a tšere ke baga Makôkôrôpô.

Mose go gatilego kgwatla ya pele ya morago e tla gata gona. Ngwana Mohafe a thôma goba le mekgwa, ka gorialo o nyaka go apea ya gagwe pitsa. Sele a phakisa a lemoga gore ngwana o lapile o nyaka tša gagwe dipitsa, ke

804

K34/82

8

moka a mohlatlêla tš'a gagwe.

Ba kgekolo ba we ba šala ba šilêla ke Mašei, bona ba tšuša ka gokga metsi le dikgone. Ngwanenwana monna wagagwe a tla a meka.

Sêle a boêla ~~bagu~~ rebeng, a šila, mokgekolo yola a ba o palešwe a sa kgonagodira selô, modirô wa gagwe ke go a per morogo fêla. Ba kgekolo ka babedi ba ka dirang, ka tšatš'i le lengwê ba ehwa letlala. Lethôbôla goba Mašei a' bônagore ditaba dibothata digôle ka pedi dika seke tš'a ôkana.

Mokgekolo a tloga a ya ga moredie Maitšeng a fihla a dula gona. Kganthe o iša lehu, ka morago ga dikgwedi disedikae, mokgekolo a hlabega, a seke e tšea lebaka a hwa.

Le loko le we bagoba ba motšere baga Jhobetsame ba hwile ka moka go šetšê fêla bahlan kana, ba babedi ba banyana, e sale mašobošwana. Moredi a gagwe a kitima a tšibiša baga Mogale gore hlôgô ela ya lena e retlogetšê, baga

Mogale ba chologa goboloka hlôgô ya bona.

Ka morago ga Poloko, ba butšiša dilô tša moku, moredi wa gagwe, a ncha dipontô tšê tharo, бага Mogale bona ebe bana le chelete ya motgekoto e ba ekolotilego e we elego dipontô tšê pedi le lesome la mašeleng. Dikgon o be ana le kgomo tšê hlano, ya bohano ba moloka ka yôna.

Letšêke a tla sešong, a fihla a butšiša lefa la motgekoto ba motšâ Kamoka ga lona, ba motšâ le gore kgomo e ngwê oile are le mpolokê ka yôna, byalo ka ge o dula kgole ra bôna gore motšo a kaba a sinyega a leka ngwathong, morago Moswêšwe are go ka one gore se felegetšê moku gagabo, ke ge go phethagala ka ôna mokwaowe. A sek e a ba lepelaêlo, are ke lebugile kudu ge lebulukile hlôgô ya ga Mogale.

Ka morago ga sellô ra motgekoto se fedile, Letšêke a fihla, are ke nyaka go gupa dikgon o tšaya ga Letšwalo

804

K34/82

10

ge a bolêla a le byalo o bolella moredie,
 moredie, are, nna nka seke ka dikgona
 ka gobane le ge mokgekolo a ile a rekadi-
 kgomo ka maatla a gagwe a go lema ma
bêlê ke dilô tš'a ga Jhobetsane.

Mosike ngwana Be akgwale a ile a tš-
 eiwa ka dikgomo tš'a go tš'wa nna, a tš'ea
 ke ngwana Rangwane byalo ba huile
 go tš'ê ba hlankana ba babedi. Polêlô
 ya Mohu o be a fêla a bolêla gore dikgo-
 mo tš'ê ke nyaka go tš'isa ba hlankana ba
 we.

Le wena wa ba tš'eba gore ke dichuw-
 ana, papa bona o huile le mma bona,
 ka baka la gore mokgekolo maatla a be
 a se gona a go ba a peêla, a ba isa ga
 malome a bona gore ba yo dula gona
 ka polêlô e we ke bôna gore go ka seke
 gwa dirêga.

Letš'êke are ke akwa, fêla o tš'ebeg-
 ore yola kgaitš'edi yaka o be a sanyadi
 ka selô, e be ba š'ale tš'ê ke kgomo tš'ê
 tharo, ka gonalo ke nyaka go gapa
 dikgomo tš'ê tharo tš'ê, ba š'ale le

804

K34/82

11

Kgomo ka etee. Moredi wa Mohu, are goka-
one gore o bitše ba geno o ba botše ditaba-
tše, ebe bona ba go fetolago, nna ke nna m-
osadi gagona se nka gobotsago.

Monna are a ke na taba nabo, nna ka tša-
tši la tšipe ke hlakane nago ka tipeng, ke nya-
ka gore ge ba ga Ratgwale ge ba nchupa
dikgomo ebe olegona. Mosadi a dumela
are golukile ke tlatla.

Moredi a tloga a ya a bitša Mošwešwe
le banna ba bangwê le barwa šele are
nna ke makatša ke letsheke ore o nyaka g-
ogapa dikgomo tša mohu, byalo Mošwešwe
le banna bare taba ewe e ka seke ya di-
rêga, diruiwa tša mohu ke diruiwa
tša ba bogadi bya gagwe. A wa goluki-
le setlaya se dikwa ka tipeng.

Letsatsi la tšipe la fihla, ba ya ba kop-
ana, letsheke a leka gore a tšee borifi
bya mong wa lešaka gore a lokolle dikg-
omo, mong wa lešaka are nka sek-
one gogofa a ke go tšebe ke tšeba
ba ga Jhobetsane. Ge mong wa lešaka
a ganne le borifi, monna a dula fase

804

K34/82

12

a gopola gore go ka one gore re dule fase, re bolêle.

A botšā Mošwešwe gore ge o bōna ke le byalo, kere ke nyaka goga pa dikgomo tšela, ka baka la gore baga Dhobetsane a baka ba fetšā Mohu go nyala. Legona mokgethola yowe baga Dhobetsane e be ba morakile a tšile a dutšē mono ga šele mosadi waka re mofepa go fihlêla a re tlogêla.

Mošwešwe are wakava wa ra, lapa a tšer liji lengwê, dikgomodina ke beng ba tšōna, wa bōna mosadi yowe ngwana Rakgwale yowe a boyago ka dikgomō tšā go tšwa Maitšeng goba Ntibane. Mosadi yo Mosithe ngwana Rakgwale o šile bana ke Ramotšatšai le Sepadi, dikgomō tšena dilebane bōna.

Legona wena o be o sena tswanêlo ya go nyaka dikgomō ka baka la gore ke wena ngwana wa lapa le lengwê. # Nama ya betwa ya begwa, ge bona baga Dhobetsane ba godile ba nyatta mosadi

ga malome a gagwe, ke lebaka lewe baswanetšego go ncha kgomo tšewe, empa ke batlogolo baga Rakgwale fela mohlomong a ka nogopola gore dikgomo tšewe tša Mohu o swanetše go tšea mosadi ga Mogale, taba e we e ka seke ya direga, le gona mohu o be a dula a bolêla gore dikgomo diswanetše go tšea ngwana wa Mozike wa pele yowe elego Ramotšatši.

Mabyale Mabakane a êna are monna waga Mogale o šita ke gobolêla leho-
no, wena o nyetša gogapa dikgomo tša Mohu, wa ya natšo ga Letswalo o dija le Mante ngwana Rakgwale, elegore dikgomo tša gotšwa mohu diile tša tšea Sele ngwana Komane. Ge ba ga Dhobetsane ba ka boya go tšea mosadi ba swanetše go tšea ka lapeng la ngwana Komane.

Banna kamoka ba sola mogale, a bôna le yêna ka noši gone ditaba a tša loka, are go bôna ke lekwiile, nka seke ka kgona gogapa dikgomo.

804

K34/82

14

Lehu la monna wa basadi, ke tla hla-
loša ditaba ka lehu la Iswaledi M-
oeng, Mokgalabye yo obe ana le basadi
ba ba tshelalago, basadi ba ba bedi bahw-
a pele gagore mokgalabye ehwe.

Basadi ba gošala ba p̄ela ke Mokgaditg-
oši ya bōna, ya molatelago Mathale, yo
mongwê Makgalangete le Madintši. Mo-
kgadi ona le bana ba basetšana f̄ela,
byalo ba bangwê bana le bana babahla-
nka le basetšana.

Mokgalabye yo a hwa ana le dikgomo
tš̄e hlano tš̄a bongaka. Ka morago ya
sellō sa gagwe, ba leloko la ga Moyene
ka moka ba kgobakana, ba kgobakanēla
gobolēla ka dikgomo. Dihlōbošo kamo-
ka ga tš̄ōna ba ile ba ditš̄ea ke merir-
i ya mathōmō, tš̄e we yo mongwê le
yo mongwê a tš̄ea se we a se nyaka-
go, ka ntle le dikgagara, ka gobane tš̄-
ōna diswanetš̄e go tš̄ea ke mosadi yo
mogolo, ga mōgō le kerumu la motse le
pheta ya thaga.

Ye banna ka moka baga Moyene ba

Kgobokane, Rakgobadi morwa wa Ma-
khale a êma are le Kgobakanya ke nna
mabapi le dikgomo tša mohu, ke Kgomo
tšê hlano byalo a re tsebe gore re ka
dianyang ka tšona.

Lekalakala a êma are, dikgomo diswa-
netšê gore ba a baganche ba rwa ba mohu,
Kgadi ya bona Makoma yo we a tšere-
go ke baga Masete, are a wa Kgaitšedi
go ka seke gwa Kgôntšega, Mokgadi ana
ngwana wa Mohlan kana. Are a sa-
eme are, Kgomo le yêna o swanetšê
go ehwetšana, a dula fase.

Matsikinyane ke mogolo wa Patlana le
Lekalakala, ke yêna yo a godilego ka
botala mowe kgorong ya ga Moyene, a
êma are, ke matsatši re fêla re bô-
na ditaba tša mohuta o, Monna geaite
a hwa ana le basadi, ke e ke bane di-
ruwa tša gagwe ba diabêla ba hlôlôga-
di ka baka la gore ke dilô tša monna
wa bona. Kamoka dikgadi le bakgony-
ana ba mohu ba dumelana le mantšu
a mokgalabye.

804

K34/82

16

Ba tloga baya sakeng go supa dikgomo tša moku. Dikgomo tšewe ebe ele ditshadi ka moka, ge ba dibone ba boêla ba du la fase, kgaupsi le lešaka, bare byalo dikgomo a tša ba lekana dia bafeta ka kgomo ka etee. Ka gobane kgomo ya bušupa ba ile ba boloka moku ka thōna yina. Leho no re swanetše go dira byang.

Ba bolêla gore lena ba hlôlogadi le bōna gore diswanetše go sepetā byang, Mathale a re nkabe lere ge le bolêla le bolêle tšela tša golekana diabilwe, gona mohlomong ebe le tla kgona gobolêla. ~~Ba~~ Ba gom a ba êna ka maoto ba, thōma gore ba šupa ka monwana gore wena ya ga go kgomo ke, Mathale a boeletša go eletš a banna gore le sete la dira byalo, basadi ba ga re le byalo a re lekane, yowe elego yo mogolo, ke yēna yo we a swanetše go go kyetha pele, ke moka re kyethe ka go latelana ga rena. ~~Banna~~ Banna ba dumelana le polêlo ewe, Motkgadi a thōna, ka morago Mathale a latêla ke Makgalangathe mafelô Madintji.

Gwa šala kgomo kaete e, kemoka bare, re swanets'e godira byang ka kgomo e, bahtlōlogadi bare rena re basadi gagona re re setsebago, ke moka бага moyenebare kgomo e swanets'e gofeta le mosadi yo mogolo.

Makoma a gana are taba e we eka re-ke ya dirēga, lena le ka hlōboša bahtlōlogadi ka kgomo e we ya gošala le rena ka yōna re tla hlōbōga. Basadi ba ka moka ebe ba apeēla mokgalabye yo we a išilego, ka gorialo a ba swanēla go fetana. Bahtlōlogadi bare le rena kgopolo tša rena dibyalo ka polēlo e eboletšego ke mogadibō wa rena.

Ke moka ba bolaya kgomo, yo mongwê le yo mongwê wa le loko gamōgō le bakgonyana ba tloga ba lekeletšitšē nama. Mohlōlogadi yo mongwê le yo mongwê a tloga le moabe wa gagwe, mowe ba phetile molaō.

Dikgomo tša gonyala bare die, tšona ga dibolelwe ka bakalagore dina le mongwa tšona, elego mmago ngwa-

804

K34/82 18

na. Ge ana le morwae, ke yêna mongwa tšona, e seng gore^a ka dira se sengwê se a ratago ka tšona mmagwe a sa-phela. Molaudi yo magolo ke papago molankana yowe elego mmagwe ka gobane papagwe ohwile, byalo papagwe gošetšê mmagwe.

Gobyalo ka cheme ya gagwe, baswanetšê go ripa gana yo mongwê le yomongwê a ba le kabêlô ya gagwe. Le dirui ~~wina~~ wa tša dipudi le dinku baswanetšê go a bagana ka tšona, tšê dišalago molaô ke gore dibolaiwe.

Ge Mohu a hwile ana le melato ya batho, ka tšona dihlapô tšewe tšagagwe, dilefa melato ya gagwe ka tšona, Bahlôlôgadi ba kampa ba šala ba sena selô, ka moka tša fella melato ya Mohu. Ge Mohu a hwile ana le melato ya batho, yaba ohwile ele chuwana, Motho yowe a goba a jêla ditô tšewe ka lapeng lagagwe ke yêna yowe a swanetšêgo golefa melato ya Mohu. E mpa ge abe a ba abêla ka

moka, ba swanetsê go lefa melato ya mo-
hu ka moka ga bona.

Gobyalo ka Mokgalabye wa ga Monga-
le Motala o ile a hwa ana le mola-
to wa kgomo tše pedi, Kabaka latlala,
byalo a tšama a Kolota. Dikgomotše
a nokolota ga matho yo mongwê le yom-
ongwê, mosadi ya we o bônago gore ba-
na bagagwe ba sitega, o swanetsê go-
ya ga batwadi ba mosadi o Kolota gona
empa ge ana le moredi wa gagwe o sw-
anetsê go tšama okwatamisa letolo.

Kgomo tše pedi tše o ile a dikolôtêla la-
peng la Mats'orokane ngwana Mašumu
ka baka lagobane mosadi yo obe a fo-
ba le bana ba bahlankana ka babedi
Matlala le Matsentse.

Kgomo e ngwê a ya a Kolota ga
kgaitšedi ya mosadi wa gagwe Mats'o-
Magotšane Mašumu, a e rekiša a
sela tlala ka yona. Ka ngwaga o
mongwê a ya a Kolota kgomo ga
Mathake ke mowe go tšeitwego
mogadibo wa Mats'orokane, yona a

ena molato ka gobane bana ba ngwana Mašumu ge baile ba tšea basadi gwaaba le ngwana wa Mosetana, Morwa Mašilu ngwana Mongale go we a tšerego ke baga Matshake o tla ya a tšea mosadi gona.

Matlala are gogola a seke aya a tšea mosadi ga malome agwe, a ya a tšea mosadi ga Maebane Matsentse a seke a ba le ditgomo tša go tšea mosadi, byalo mogadikane wa Matsorokane, ngwana Malapane a tšea mosadi ga Mabakane Matsentse a dula le mosadi. Matlala o tšere mosadi ka ditgomo tša le bêrêko.

Magotšane a bôna gore batlogolo a ba nyarele ka lapeng, ke moka a šala a rêra kgomo ya gagwe, ga Matsorokane, are kgaitšedi ke na le molato, Ebe ke re o ka nthuša ka kgomo e la moha a gotla a kolota are wena o šitegelwa ke bana. Matlala a ba a le ngwana wa Mosetana, are go malome a gagwe, o seke

804

K34/82

218

wa mphela pelo ke sa tsama ke kwat-
amisa letolo.

Mohlankana wa ga Se kgoka Mosape
a kwana le monyana, bare ba sa tsam-
an ba koloto kgomo ba bona motho a
fihla are ke kwane le ngwana wa lena,
ba butšisa mosetšana, mosetšana udu-
mela, batswadi bare golukile. Matlala
a ya ga Malome wa gagwe go motš-
iša gore molato ota ontebelle, ge ngw-
ana waka anyalwa, o forane le mo-
thoka wa gagwe. Baga Se kgoka bare
gonyala Matlala a ncha kgomo alefa
molato wa godira ke Mohu.

Lehu la mosadi wa monna wa basadi
monna ge ana le basadi bababedi goba
ba bantši, mosadi yo mongwê a hwa,
go kaone gore ke hlaloše ka maina a
batho bawe taba ya mohuta owe e
kilego ya hlaga.

Mafotha Mohlabe o be ana le basadi
ba, Mafefera ngwana l'opêla, Dichila
ngwana Mabakane, Mapholo ngwana
Lewele, Makubu ngwana Thobetsa-

804

K34/82

220

ne, Mokgatli ngwana Rachosi, Makoše ngwana Moyene le Jhobêla ngwana Masumu.

Mafefera a bêtêga bana ba, Molawa, Matsebe le mohlankana ka otee, Machubeng Molawa a tšea ke buga Masete mmago bona a saphela, dikgomo tša go tšwa yêna ba difetetsä ga Pöpêla ba ya ba tšea Nkonyane. Dikgomo tša go tšwa Matsebe tša tšea Makoše.

Ka molaô Nkonyane yêna a reboleleka gobane ke mosadi wa morwa wa Mafefera, byalo Makoše ke yêna yowe re-re-go ka molaô ke ngwetši wa Mafefera ke mosadi wa Machubeng, ka gobane lefa ke la dikgaitšedi tša gagwe. Makoše oile a dula le papago Machubeng. Mafefera ahwa, byalo baile ba nobega bagabo lehu la moredi wa bona ka kgomo, dikobo tša gagwe baile ba tšea, fêla ge ele dibyana tšona a baka ba tšea ka baka la gore, morwa wa gagwe o be a šetše a tšere mosadi ga malome wa gagwe.

804

K34/82

23

Lefa Kamoka la moku la sala le laola ke
ngwana wa Kgaitšedi ya gagwe Nkonyane
le morwa wa gagwe gamōgō le mashem-
o.

Nkonyane e kgola mpa, e rile ko wa m-
atšatš'i a gagwe a lekgauzi, mosadi ahu-
a le mpa. Papago Machubeng are a sa-
lla selō sa mosadi wa gagwe, ngwetš'i
a latele matšwalagwe.

Lehu la # Nkonyane ba ga Mohlabe aba
ka baya ba lebege, baile ba nohlaba fêla
Mokgozi wa gore ngwana wa lena a
saphela. Batswadi batla ba boloka hlō-
gō ya bona, ba goma ba boēla gae, by-
alo ba theletš'a gore ba ga Mohlabe ba
tla ba bega lehu la moredi wa bona,
ba nothwa go nore tuu.

Mosogana ka morago ga sellō sa mo-
sadi wa gagwe, a kua gore ngwakō
wa moimela, byalo ka ge a le metš'e
gorobala le mosadi, a tloga a ya
a kwana le mosetsana yo baregoke
ke Dipe ngwana Molapo, yare ba sa
dutš'i, mongalabye a kua ngwana

a mega molato wa gore ke tšoutšwa
ngwana wa batho, ke ngwana wa man-
g, are ke ngwana Molapo. O bōna gore
gotla loka ngwanaka ka gobane dikgomo
ga digona, moogana a seke a fetolaxe
lo, a tloga a boēla mothepepe.

Mokgalabye a tlala ke pelo, a roma mo-
tšo ga Pōpēla gore sepeleang lo batsa ba
ga Pōpēla, ke nyaka dikgomo tšaka. Ge
motšo a fihlile ga Pōpēla a bolēla man-
tšu a tšwago ga Mohlabe. Ba ga Pōpēla
a baka ba tšwema, baile ba mofa dikg-
omo tšagugwe kamoka.

Lapa a leji lengwē, leja kamoka la gotsiwa
moredi wa Pōpēla le swanetshe gojake
bona ba ga Pōpēla. Nkabe ba ga Moh-
labe ba seke baya bagapa dikgomo
ga Pōpēla, ba nonpa bahlale lehu ka
go tšea mosadi yo mongwē, byalo bona
bahlala lehu ka go gapa dikgomo, taba e
ke empe gagolo, ke mathōmō taba ya
mohuta o mo lefaseng le.

Dipe a fihla a pea ga Mohlabe a ba
a bēlēga ngwana wa Mohlankana

804

K34/82

25

yo we leina lagagwe elego Maitšeng, e
nile Kowa a thōma go abula, Machube-
ng a hwa. Ka morago Kowa ngwana a
eya Madikong Mmagwe a hwa.

Ke taba ya mohlolo, ge baeya dingakeng
dingaka tšare ditaola dire lepolaitle ka noši,
ka baka la goya lagapa dikgomo bogweng. Ka
gorialo badimu ba belaela, le bona бага
makgolo wa lena ge ba belaela modimo o
êma nabo. Molula ga letwe o e polaitle
ka noši.

Lefa la bona, ga ba sana tšela ya go
tšena ga Pōpēla Kowa ga Molapo e no-
ba batho fēla. Mokgalabye a dula fare
a gopola, are gokaone dilō ka moka dibe
matšogony aka, ke moka dilō ka moka
tšaba matšogo a gagwe. Chemo a efa M-
akošē kabakala gore dikgomo tša move-
di a Mafejera Matebe diile tša tšea yē-
na. E tšare ge morwa Machubeng ge
a tšere mosadi a tšea chemo.

Mosadi yo mongwê wa ga Mohlabe
wa yēna Mokgalabye yo we leina
lagagwe elego Dichila o be ana le

bana ba, Morabudi, Nganya le Ššie. Ššie ke ngwanenyana. Mmago bona o ile a hwa e sale ba banyana.

Makubu a šala a fepa bana ka buka la gore Makubu o ile ge a bikiwa a tšenela ka lapeng la Dichila gape ke yēna yo a go mohlatsleela dipitša tša gagwe. Dibyanana tša mohu di ile tša ba ka lapeng la Makubu, o swaretšē bana ba mohu, mohlantšha eba le malapa a bona, o swanetšē go bafa tšona.

Ka lehu la Dichila mokgalabye o ile a sepidiša, ditaba tša mohu ga botse, kaba-ka la gore o ile a choša ke mahu a pele. Morabudi a gola a ya a tšea mosadi ga Malome a gagwe ga Mabakane. Makubu a ncha dibyanana ka moka afa Mokgatšo mosadi wa Morabudi.

Ššie dikgomo tša gonyale yēna baile ba diphōphēla ka lapeng la Makubu, byalo selō se sa godira gone Makubu ba seke ba mofa kgomo e ngwē ya moredi wa mohu mabapi le le golēla bana, Morabudi o ile go fihla bonneng, a tš-

bala le Makubu a ba a mofa ngwana.
Mokgalabye obe a legona gae, ka gobane
 batho ba kgale e be balêla ngwana gore
 a bee a kitime, are kowa a eya madi-
 song le bahlunkana, Monna a kgone a t-
 sena diphathe tša mosadi. Ke motgwao
 we Mokgalabye a gobutsiša mosadi,
 gore ngwana o gattetsê kemang, mosadi
 ke ge a bolêla gore ke Morabudi.

Mokgalabye a gopola gore ke moka ke lehu
 laka, a phakisa a tšea lefa la kgantsedi
 ya gagwe, a motšisa mosadi ga malo-
 me a gagwe. Byalo are go morwawa
 gagwe ona le lapa la gagwe, o tlogêle m-
 osadi waka, ka gobona tšatši le lengwe
 o eme nae, ke tla gobolaya.

themo ya moku e be golema Makubu
 byalo, byalo ba e fa mong wa yêna
Mokgatšo, Nganya le yêna a tšwa ka
 lapeng la Makubu a ya a dula le mo-
 golwane. Isie yêna obe a šetše
 a le bogadi, a tšere ke baga Maile,
 ka dikgomo tša gagwe tša tšea yêna
 ngwana Mabakane.

Gare ga basadi ba Mokgalabye yowe, goile gwaba le basadi ba babedi ba we ba gobêlêga, basetšana. Ke Mapholo le Mokgatli ba gopola gore ka lefa la baredi ba bona go kaone, gore re tšee basadi ba we batla šalago ba tšoa leina la malapa a bona.

Mapholo obe ana le ngwana ka otee, yowe leina lagagwe elego Masilu a tšea ke baga Popela, byalo a tšea dikgomo tša go tšwa moredi wa gagwe a tšea Masenkele ngwana Raganya.

Mokgatli le yêna obe ana le ngwana ka otee, yowe leina lagagwe elego Mahlako a tšea ke baga Sekgoka, byalo a tšea mosadi ka dikgomo tša moredi wa gagwe, Mpyaape ngwana Masumu.

Basadi bana ba bedi mafa a bona a swanetšê go šala a laola ke betši ba bona. Basadi ba bangwê bona bana le bana ba bahlankana, ka lefa la dikgaitšedi tša bona, ba tla tšea a basadi ka tšona.

Lehu la mohlôlogadi, gobe gona le mosadi yo mongwe bare ketet LeKapa ngwana S-ebaše, mosadi yo obe a tšere ke baga Mašumu. Abe ana le bana ba babedi, mohlankana le mosetana. Mohlankana a hwa esale le ogana, mosetana a tšeiwa. Monna wa mosadi yo oile a hwa a sana le ngwana wa pele Sephamo. Ka dikgomo tša mosadi wa gagwe, aya a tšea mosadi ga kgaitšedi ya gagwe, a dirêla gore etle ebe yêna moja lefa, ka batla la gore a na ngwana yo a tla šalago a ija.

Ditaba tše mola LeKapa a seke a dira byalo, lefa la gagwe e be etlaba makanong, byalo ka lefa la Maletšobola ngwana Mogale go we a ilego a tšea ke baga Dhobetsane.

Matlwane mosadi yo ebe e le Mohlôlogadi, ke ngwana Mašumu, a be a tšere ke baga Pôpêla, monna wa gagwe ebe e le Serupu. Serupu o ile a hwa pele, mosadi a šala.

Mosadi a be ana le bana ba ~~barano~~
 ba bane ba bahlankana, le basetsana
 ba barano. Maina a bona ke Madigale
 a tšea ke baga Mašumu, dikgomo tša
 go tšwa yêna tša tšea Mogadikane wa
Matlwane yo we leina la gagwe elego
Magampane ngwana Mokgahla. Madibi
 a tšea ke baga Mongale dikgomo tša
 go tšwa yêna tša tšea Motšatši ngwa-
 na Mašumu o be a etlaga rakgadi
 ya gagwe. Bahlankana Matsopha, Mo-
tšatši, Malesa le Dhwadi le Kgothwa-
ne Mamogola a tšea ke baga Dhobe-
thane dikgomo tša go tšwa yêna tša
 tšea Mororobetši ngwana Mohlabe.

Matlwane o ile a hwa ka lehu la go
Kgarameša ke Manku ngwana Moh-
labe yo we a go tšea ke baga Mathaba
 are gowa fase kemoka a rōbega le
 tšogō sekgopegi, yaba ke moka ke le-
 hu la gagwe.

Baga Pōpēla butšegetha molatoga
Mathaba, Mathaba a lefa moku ka
 lesome la dikgomo, ke gone dibupile

hlôgô ya motho, molato wa fêla.
 Lefa lena la mohu, ba swanetšê go tšea
 a mosadi ka lona. Byalo barwa ba
 gagwe, ba gana go tšea mosadi. Ebe
 gona lekgomo e ngwê, ya gotsiwa Madi-
bi, ele tšhadi.

tšatš'i la fihla la gore ba swanetšê go
 bolêla ka lefa. Baile ba bitš'a dikgadi
 kamoka. Byalo Motsatš'i are le bitš'itšê ke
 nna ke le bitš'etš'a gore na re swanetšê
 gore re die byang ka dikgomo tša go
 š'iswa.

Madigale ke kgadi e kgolo, a êma are
 go bona, le swanetšê go tšea dikgomo
 tšê we lo tšea mosadi ka tšona. Dila-
 tele dibyana tša mohu gagabo. Dita-
 ba dibolêlwa dilikile go Motsatš'i, Mot-
tšatš'i are a wa nna nka seke ka
 kgona basadi ba babedi. A begêla
Malesa le yêna are nka seke ka kgo-
 na, a fa Tshwadi, le yêna are nk-
 a seke ka kgona.

Baré go lukile gona le swanetšê go
 abana dikgomo. Gona le ngwana

wa Mogolo wa bona Matsopha bare ke Leburu le yêna o swanetšê go hwetšana ka bêlo ya gagwe. Ka yêna ke ba bane, yo mongwê le yo mongwê a tšea ka bêlo ya kgomo tšê pedi. Gwa šala kgomo tšê pedi. Ba bolaya kgomo e ngwê, yaba ya gohloboša ba redi ba moku, gamogô leloko la gabo. Kgomo e ngwê baile ba iša ditswana tša moku gaga-bo.

šona le kgomo ya Mamalo a Madibi, kgomo ena, baboledišana ka yôna. Ihwadi are kgomo e we ke yaka, ka gobane mokgetkolo o be a fepa ke nna. Baile ba moganetša bare, a o kwale, o be o ka kwa ki mola obe o ne o nyaka go tšea mosadi, gona dikgomo ka moka obe o swanetšê go ditšea.

Madigale are kgomo e we ke ya matšô a Madibi ka gorialo madibi o swanetšê go tšeba mogadibo wa gagwe, ke gone mamui, ke moka Madibi are ke Motšatši mmago Leburu papagwe Matsopha. Ke moka bare ke yê.

na yo we a swanets'ego go tšea Kg-
on-o ka gobane e lebane lapa lewe. Kemoka
ba Kwana Kgono ya feta le Motsatši
le yêna Motsatši a ka seke a elaola ka
mohgwa o aka Kgono. O swanets'e leb-
uru.

lefa le lengwê le ne le mong walona, ese
ng gore leka laola ke batho ka moka.
Dinwina tše byalo ka Kolobe ge mo-
ng wa yôna a hwile, ba swanets'e go e
bolaya, dinama tša yôna ba rekisa.
Bare ge ba saka ba ebolaya eba le mohg-
wa, le gona baka seke balebala moh-
u Kapela. Gobyalo ka mpya ba swa-
nets'e go erekisa.

End. S. 804